

μεθαύριον, θεὰ ἀδέκαστος, ἀπηλλαγμένη συμπαθειῶν καὶ ἀντιπαθειῶν, ἄς ὄριση ἢ ἰδίᾳ τὴν κατάλληλον θέσιν διὰ τὸν δημοσιογράφον, ὃ ὅποιος ἐγκολπωθεὶς μίαν ἰδέαν, τὴν διεφύλαξεν ἀγνήν καὶ ἀμίαντον, καὶ ἐνῶ τόσοι ἄλλοι τὴν περιεπτύχθησαν μόνον καὶ μόνον ὅπως, φερόμενοι ἐπὶ τῶν πτερύγων της, ἀνέλθωσιν ὑψηλότερον, αὐτὸς τὴν ἐτήρησε μέχρι τέλους, ὅπως ὑπ' αὐτῆς ποδηγετούμενος κατέλθῃ εἰς τὸν τάφον! ἡ ἱστορία ἄς κρίνῃ τὸν δημοσιογράφον, ὃ ὅποιος ἐπὶ ἔνδεκα ὄλα ἔτη μεθ' ὄλας τὰς ἀπογοητεύσεις καὶ τὰς στέρησεις τὰς ὁποίας ἐδοκίμασεν, ἔμεινεν ἀδιάσειστος ὡς βράχος ἐν τῇ ἀρχῇθεν καταληφθεῖσθαι θέσει, μόνῃν θεᾷν του προσκυνήσας τὴν ἀλήθειαν καὶ μόνον κόμμα του τὸν λαόν!

Μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἄς ἀρκεσθῇ ἡ μνήμη του εἰς τὸν ἀληθῆ πρόνον, τὸν ὁποῖον ἐξεδήλωσαν οἱ συναδελφοὶ του ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ ἐντίμου συναδέλφου, οἱ φίλοι του ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ ἀγαθοῦ φίλου, ὃ λαὸς ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ διερμηνέως τῶν αἰσθημάτων του καὶ ὑποστηρικτοῦ τῶν δικαίων του! Μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἄς ἀρκεσθῇ εἰς τὰ δάκρυα, τὰ ὁποῖα παρερχόμενοι πρὸ τοῦ τάφου του χύνουν οἱ γνωρίζοντες αὐτόν, θρηνοῦντες ἔνθερμον πατριώτην, τίμιον δημοσιογράφον, ἐνθουσιώδη ποιητήν, ἀγαθὸν φίλον, κ' ἐνθυμούμενοι τὰς σπανίας ἀρετὰς του, ἀρετὰς ἀποτελούσας βαρῦτιμον στέφανον, στέφοντα νοερωῦς τοὺς καθημαγμένους κροτάφους του! . . .

Ἀθῆναι, Μάϊος 1890.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΟ ΛΟΓΟ

I

« ὦ ἄτι μου ἀξετίμωτο, ἀγαπητὲ Βορηᾶ μου,
Μὲ ποιά λαχτάρα σὲ θωρῶ
Ἄλυσωμένο, σκυθρῶπὸ
Νὰ στέκεσαι ἐμπροστά μου!

» Ἄχ! νὰ ἴμποροῦσα ὃ δῦστυχος τὴν ἄλυσο νὰ σπάσω,
Ὅπου τὸ πόδι μου κρατεῖ,
Καὶ τὸ γραφτό σου τὸ κορμὶ
Μὲ πόθο ν' ἀγκαλιάσω.

» Καὶ νὰ σ' ἀφίσω ἐλεύθερο, λαγκάδια κι' ἀκρογιαλὶ
 Ὡσὰν πουλάκι νὰ διαβῆς
 Καὶ τὰ παιδάκια μου νὰ βρῆς
 Ἐστῆς μάνας τὴν ἀγκάλη.

» Γένου πατέρας σπλαχνικὸς ἔτὰ δύστυχα παιδιά μου,
 Μέσ' ἔτὰ σγουρά τους τὰ μαλλιά
 Γλείφτα, Βορηᾶ μου, σιγανὰ
 Καὶ πὲς τὰ βάσανά μου. »

Ἐνας ἀράπης δύστυχος αὐτὰ τὰ λόγια λέει
 Εἰς τ' ἄλογό του τὸ γλυκό,
 Σφιχτὰ δεμένοι εἶναι κ' οἱ δυὸ
 Κι' ὁ ἕνας τὸν ἄλλο κλαίει.

II

Τὸ δύστυχο ἄτι
 Ὁ ἀράπης τηράζει
 Κ' ἐκεῖνο τὴν πλάτη,
 Τὴ χαιτὴ λυγᾶ.
 Τεντώνει τ' αὐτιά του,
 Ἀφρίζει, φρυμάζει,
 Κινεῖ τὴν ὄρα του
 Κ' εὐθὺς πηλαλᾶ.

Ὁ ἀράπης ξεσέρνει,
 Σὰ φεῖδι γλυστράει,
 Ἐστὰ στήθη του δέρνει,
 Νεκρόνει ἡ καρδιά,

Τὸ μάτι θολώνει,
 Τὸ χέρι ἀκουμπάει,
 Τὸ στρήφει, τ' ἀπλόνει
 Μειμᾶς ἔτὸ Βορηᾶ.

Τὰ χεῖλη του ἀφρίζουν,
 Μπλαβίζει, φουσκώνει,
 Ἐστὰ δόντια του τρίζουν
 Φριχτὰ τὰ λουριά.
 Γουρλόνει τὸ μάτι,
 Τὰ πόδια στυλόνει,
 Ἐλεύθερο τ' ἄτι
 Πηδᾶ, χλημητρᾶ.

III

Τὸ ἄλογο ὁ Μαῦρος μ' ὀλόβρεχο μάτι
 Ἐστὰ στήθη του σφίγγει ποῦ δέρνουν γοργά.
 Ὡ σὺρε, φωνάζει, ἀράπικο ἄτι
 Καὶ βάλει ἔτὰ πόδια, ἔτὴ χαιτὴ φτερά.

Τὸ ἄτι τοῦ γλείφει μεμιᾶς τὸ λαρύγγι,
 Ἄνοιγει τὸ στόμα, φρυμάζει, χουμά,
 Τὸν πιάνει ἀφ' τῆ μέση, ἔτα δόντια τὸν σφίγγει,
 Αὐτιάζεται, γέρνει, λυγᾶει τὴν ὄρα.

Λαγκάδια, ποτάμια διαβαίνει ἀφρισμένο,
 Μὰ πάντα τὸ Μαῦρο ἔτα δόντια κρατεῖ.
 Σὰ σύγγεφο φεύγει πυκνό, μαυρισμένο,
 Ποῦ κρύβει μαυρίλα, φωτιά καὶ βροχή.

Τὸ αἷμά του στάζει, τὸ σῶμα φουσκώνει,
 Τὸ μαῦρο ρουθοῦνι ματόνει, ρουφᾶ·
 Ἔστ' ἀγκάθια τὸ πόδι ἀνοίγει, σκαλόνει,
 Γοργᾶ ροχαλιάζει, μουγκρίζει, πηδᾶ.

Ψηλὰ τὸ φεγγάρι μισόσβυστο στέκει,
 Καὶ ἡ ρόδινη αὐγοῦλα προβαίνει ἔτῃ γῆ.
 Τὸ ἄτι σὰ μαῦρο περνᾶ ἀστροπαλέκι,
 Μὰ πότε θὰ φθάσῃ καὶ ποῦ θὰ σταθῇ;

IV

Ἐκεῖ ποῦ λάμπει ἀδιάκοπα
 Ὁ ἥλιος ἔτὸν αἰθέρα,
 Ἐκεῖ ποῦ οἱ κρίνοι ἀσπρίζουνε
 Καὶ χύνουν ἔτὸν ἀέρα
 Περίσσια μυρωδιά.

Ὅπου πυκνὰ φωλιάζουνε
 Μέσ' ἔτῶν δενδρῶν τὰ φύλλα
 Χελιδονάκια ἀμέτρητα,
 Ὅπου ἡ ξανθὴ καμήλα
 Στολίζει τὴν ἔρμιά.

Ὅπου κινιοῦνται ὀλόχαροι
 Περίσσιοι καλαμιώναις,
 Ὅπου ἀφ' τὰ δένδρα στέλνουνε
 Ἡ ἔρωτικαὶς τρυγώναις
 Γλυκύτατη φωνή.

Ἐστὸ μέρος ποῦ περσότερο
 Ἄνθίζει τὸ χορτάρι,
 Ποῦ ἀφ' τῆ μονιά του ἀνάμεσα
 Μουγκρίζει τὸ λιοντάρι
 Κι' ἀντιβοῖζει ἡ γῆ.

Ἐκεῖ ποῦ ὁ στρουθοκάμηλος
 Σὰν ἀστραπὴ διαβαίνει,
 Ὅπου πετιέται ὁ πίθηκος,
 Κι' ὁ ἐλέφαντας προβαίνει
 Μὲ ράχη πυργωτή.

Ἐκεῖ καλύβα ὑψόνεται
 Σιμὰ ἔτὸ περιγιάλι,
 Ἐκεῖ παιδάκια στέκονται
 Ἐστῆς μάνας τὴν ἀγκάλη,
 Ποῦ κλαίει καὶ τὰ φιλεῖ.

Ξάφνου ἀγροικοῦν πατήματα,
 Σαραβολή κι' ἀντάρα·
 Σκύφτουν 'ς τὴ γῆ κι' αὐτιάζονται
 Κι' ἀκοῦνε μὲ λαχτάρα
 Ἐλόγου βογγυτό.

«Παιδιά, ὁ Βορηᾶς μας μ' ἔσωσε».
 Ὁ ἀράπης ἔτσι λέει,
 «Νὰ τὸν φιλήστε τρέξετε»,
 Καὶ τὰ θωρεῖ καὶ κλαίει
 Ἄφ' τὴν πολλὴ χαρά.

Σηκόνονται καὶ στρέφουνε
 Τὰ μάτια δλόγουρά τους.
 Ἄτι θωροῦνε ἀράπικο
 Σὰν ἀστραπὴ ἔμπροστά τους,
 Πῶχει κορμὶ γραφτό.

Τὸ ἄλογο ἀνδρειεύεται,
 Τὸ μάτι του γελάει,
 Δέρνει ἡ καρδιά, τὸ σῶμά του,
 Τοὺς γλείφει, χλημητράει,
 Μουγκρίζει, ξεψυχᾷ.

Μάνα, ὁ Βορηᾶς, φωνάζουνε,
 Κᾶτι κρατεῖ 'ς τὸ στόμα·
 Τ' ἄλογο φθάνει δλότρεμο,
 Ἄπίθωσε τὸ σῶμα
 Καὶ χάμου ροβολᾷ.

Τ' ἀγόρια τὸν πατέρα τους
 Γλυκύτατα ἀγκαλιάζουν·
 Φωνάζουν, κλαῖνε ἀδιάκοπα
 Πῶς μέσ' 'ς τὴ γῆ ἐτοιμάζουν
 Τὸν τάφο τοῦ Βορηᾶ.

Ζάκυνθος 1890.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΡΤΖΩΚΗΣ

Ἀθῆναι, 18 Αὐγούστου 1890.

Ἀξιότιμε Κύριε Ἀρσένη,

Σὰς ἀποστέλλω διὰ τὸ ἀξιόλογον Ἡμερολόγιόν σας, τὸ ὁποῖον κατ' ἔτος τελειοποιεῖτε, ὀλίγας λέξεις περὶ τοῦ ἀληθῶς φλογεροῦ ζητήματος τῶν δασῶν. Ἡ παροῦσα συγκίνησις θέλει ἄρᾳ γε φέροι εἰς ἀποτέλεσμα τι σωστικόν, ἢ θέλει διαλυθῆ καὶ αὐτὴ μετὰ τοῦ καπνοῦ τῶν πυρκαϊῶν; Ἄς ἐλπίσωμεν ὅτι θὰ ἐνεργήσωμεν ἤδη ὡς εὐρωπαῖοι, καὶ δὲν θὰ μένωμεν ἀπρακτοῦντες καὶ κύπτοντες τὴν κεφαλὴν ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς εἰμαρμένης τῶν ἀνατολιτῶν.

Δέξασθε, ἀξιότιμε κύριε Ἀρσένη, τὴν ἔκφρασιν τῶν ἐξαιρέτων αἰσθημάτων μου.

Γ. ΚΟΖΑΚΗΣ ΤΥΠΑΛΔΟΣ